

İskilipli Atıf Efendi

Frenk Mukallitliği Ve Şapka

Esirgeyen, bağışlayan, sonsuz lütuf ve kerem sahibi olan Allah'ın adı ile başlarım.

Kullarına ziyneti mübah kılan, vermiş olduğu sonsuz nimetlerin eserini onların üzerinde görmeyi seven, noksan sıfatlardan münezzeħ olan Allah'a hamd ü senâlar olsun!. Ümmetini İslam dışı milletlere benzemeye, onları taklit etmeyi, gayri müslimler gibi yaşamayı men eden şanlı Peygamberimiz üzerine selam ve dualar göndeririz ve onun Ashâbı üzerine de olsun ki onlar, İslam dışı hal ve davranış içinde bulunan ehli küfre benzemekten, onları taklitten dikkatle sakındırdılar.

İSKİLİPLİ ATIF EFENDİ KİMDİR?

1876 tarihinde İskilip'in Tophane köyünde dünyaya geldi. Babası Akkoyunlu aşiretinden Mehmet Ali Ağa'dır. Henüz altı aylık iken annesi Nazlı Hanım'ın vefatıyla öksüz kalan Atıf Efendi, büyükbabasının gayretleriyle köyünde ilk öğrenimini yapmış, daha sonra İskilip'e giderek burada Abdullah Efendi adlı hocadan ders almış ve tahsilini tamamlamak için ağabeyi ile birlikte İstanbul'a gelmiş ve medrese eğitimine başlamış, çalışma azmi ve zekası diğer öğrenciler arasından sıyrılmasına yetmiş ve 1902 yılında en iyi derece ile mezun olmuştur.

Aynı yıl yeni açılan Darülfünun'un İlâhiyat şubesine kaydolmuş, mezuniyetini takiben bir ara köyüne giden Atıf Efendi sonra yine İstanbul'a dönerek, Fatih Camiiindeki Dersiâmlık ile beraber Kabataş Lisesi Arapça muallimliğine tayin olmuş ve aynı yıl Fatma Zahide hanım ile evlenmiştir.

Bu sıralarda hakkında verilen jurnal sebebiyle üzerindeki baskıların arttığını hissedince bir arkadaşının pasaportu ile Kırım'a gitmiş oradan da Varşovaya geçerek meşrutiyetin ilanını sıralarında da İstanbul'a geri dönmüştür. Bu sıralarda yanlışlıkla tutuklanmış ise de bilahare serbest bırakılmıştır.

Bir yandan müderrislik yaparken bir yandan da Sebilürreşad mecmuasında yazılar yazmaya başlamış ve İslâm âleminin dikkatini çekmiş, Balkan Harbi'ni müteakip donanmaya duyulan ihtiyaç ile bu alanda yazılar yazıp milleti donanmaya yardım etmeye teşvik etmiş, fakat, Mahmut Şevket Paşa suikastını fırsat bilip bütün muhaliflerini toplayan zihniyet, Atıf Efendi'yi de bu gruba dahil ederek Sinop'a sürgüne göndermiştir. Buradan Çorum'a ve Sungurlu'ya havale edilmiş ve yine bir yanlışlık yapıldığı söylenerek özür dilenmiş ve İstanbul'a gitmesine izin verilmiştir.

Kendisinde, o zamanlarda çok fazla ihmal edilmiş olan ibtidai dahil medreselerinin umum müdürlüğü verilmiş ve getirildiği bu mevkide insanüstü gayretlerle çalışarak kurumun işleyişini yoluna koymuş ve takdir toplamıştır. Bu sıralarda bir Amerikan heyeti, medreseleri ziyareti sırasında Atıf Hoca ile karşılaşmış, İslâmiyet ile ilgili olarak sorular sormuş ve görüşme tamamlandığında hayranlıklarını gizlemiyerek, Hoca'nın ilminden faydalanmak üzere kendisini Amerika'ya davet etmişlerdir.

Yine bir İtalyan müsteşriki bazı sorunlarını Hoca'ya danışmış ve daha önce duymuş olduğu şöhretinin haksız olmadığını ifade etmiştir. Bir defa da Kral Faysal kendisini Bağdat'a davet etmiş, fakat o gitmemiştir.

"Mahfil" mecmuasında da yazıları yayınlandığı için bazı ilginç mektuplar ve davetler almıştı. Bazı müsteşrik mecmuaları da kendisine yüksek ücretler teklif ederek dergilerine yazı göndermesini istemişlerdi.

1 920'de ulema ve müderrislerin haklarını korumak üzere, üyeleri arasında Mustafa Sabri Efendi, Mustafa Saffet Efendi ve Said-i Nursi'nin de bulunduğu "Müderrisler Cemiyeti"ni kurdu.

Atıf Efendi kütüphanesi neşriyatı olarak çeşitli eserler kaleme almıştı. Bunlardan bazıları İslâm Çığırı", "İslâm Yolu", "Mir'at-ül İslâm", "Din-i İslâmda Men'i Müskirat", "Nazar-ı Şeriatte Kuvve- i Berriyye ve Bahriyye", „Tesettür-ü Şer'i", „Muin- litallebe" adlı eserlerdir.

1924 yılında, Batı taklitçilerinin, toplumun örfüne aleni olarak uymayanların, halk ve emniyet mensupları tarafından hoş görülmedikleri bir dönemde "Frenk Mukallitliği ve Şapka" adlı eserini neşretmiş ve dönemin düşünüş ve yaşayışına uygun olan fikirlerini açıklamış idi.

1925 yılı sonlarında çıkan "Şapka Giyilmesi Hakkında Kanun'a muhalefetten tutuklandı. Giresun'a gönderilerek İstiklâl Mahkemesince sorgulandı ve eserinin kanunun çıkmasından önce kaleme alındığı ve iddia edilenin aksine bir suç unsuru bulunmadığına hükmedilerek İstanbul'a getirildi. Serbest bırakılması beklenirken 1926

yılında Ankara'ya İstiklâl Mahkemesince tekrar yargılanmak üzere gönderildi.

İstiklal Mahkemesi; Erzurum, Rize, Giresun ve Sivas'ta meydana gelen şapkaya karşı hareketlerde Atıf Hoca'nın rolü olduğuna inanarak ithamlarına başlamıştı. Uzun süren soruşturmalar sonucu, savcı şüphe ve zan dolu bir iddianame okumuş ve "Falanca bunu şurada görmüş, falan şunu şöyle demiş" gibi gülünç ifadelerle okunan bu iddianame sonucunda, diğer arkadaşları çeşitli cezalara çarptırılan Atıf Hoca'nın da on yıl ile onbeş yıl arası bir süre kürek cezasına çarptırılması istenmişti. Daha sonra mahkeme reisi, müdafaaların ertesi gün dinlenmesini kararlaştırarak duruşmayı ertesi güne ertelemişti.

1926 yılının Şubat ayının üçüncü çarşamba günü müdafaaların dinlenmesinden sonra mahkeme Atıf Hoca'nın idamına karar vermiş ve Hüküm perşembe günü sabaha karşı infaz edilmiştir. (1)

Bu eserin yayınlanması ile kendisini bir kere daha hatırlıyor ve Cenab-ı Hak'tan Rahmet diliyoruz.

(1) Gerek İstiklâl Mahkemeleri'nin durumu ve Özellikle bu dava ve duruşmalarla ilgili tafsilatlı bilgi için Bkz.

— "Tahir'ül Mevlevî, İstiklâl Mahkemeleri, Nehir Yayınları, İst., 1991".

— İstiklâl Mahkemesi Zabıtları, Ahmed Nedim, İşaret Yayınları, İst.1993".

TAKLİD

Mukallid: Taklid eden demektir.

Taklid: Hüsn'ü zann edip haklı olduğuna inanmak sebebiyle bir kimseye itikatta, sözde, fiilde, görünüş ve giyinişte, delilsiz olarak uymak, tabi olmak ve ona benzemek demektir.

İslâm'da genellikle taklid câiz değildir. Mesela sadece görerek veya bazı delillerle izah edilebilecek olan itikâdî usuller ve İslâm esaslarının uygulanmasında, mucizelerle desteklenmiş olan Resul-i Ekrem (S.A.V.) efendimizden başka hiç bir kimseyi taklid caiz değildir. Bu konuda her ferd icmâlen (kısaca, özlüce) veya tafsilen (etraflica) delil ile anlaşılması lazım ve vaciptir. Bunun sonucunda delil göstermek kudretinde olmayan kişi günahkar olur.

Fakat halkın işlerinin aksamaması ve atıl olmaması için yalnız dinin hüküm ve kaidelerinin cüz'i olanlarında yani ibadetler ve muamelatta ictihad derecesine ulaşamayanların, müctehidlerini yani ictihad edenleri taklid etmesi zaruri olarak meşrû kılınmıştır.

Şu kadar ki dini işlerde itimad olunan şer'î naslara muhalif olan hususlarda (Allah'a (c.c..) isyan edilecek işte, kula itaat olmaz) hadisine, ne bir müctehidin, alimin, şeyhin, ne de halifelerin, emirlerin, hükemânın, filozofların, itikada, ibadet ve muamelâta, ahlak ve âdâba dair sözlerine, fiillerine tabi olmak, itaat etmek, taklid ve benzemek katiyyen caiz değildir.

Kısaca çirkin bid'atlarda, yasak ve haramlarda ve şeriata muhalif olan medeniyetin usül ve muaşeretlerinde hiç bir kimseyi taklid asla caiz değildir. Nerede kaldı ki küfür âdetlerinde, gayr-i müslim milletleri taktid caiz olsun. Bu, katiyyen caiz olmaz.

Şu halde, bir müslümanın, küfür adet ve âlâmeti sayılan bir şeyi, bir zaruret olmadan giyinmek ve takınmak suretiyle müslüman olmayanları taklidi ve kendisini onlara benzetmesi şer'an yasaktır, nehyedilmiştir. Bu hususta icma-i ümmet de birleşmiştir. Bunda hiçbir şüphe yoktur. Zira Resul- i Ekrem (S.A.V.) efendimiz buyurmuşlardır ki (Bir kavme benzemeye çalışanlar o kavimdir..) (İmam-ı Ahmet ve Ebü Dâvut)

Teşebbüh: Başkaların yaptığı bir işi, onlara tabi olarak yapmak demektir. Şu halde hadis-i şerifin manası; bir millete benzemeye özenenler, benzemek istedikleri derecede onlarla ortak değerdedirler. Yani o değer küfür ise küfürde, isyan

ise isyanda, iyi hal ise iyi halde, adet ise adette onlarla birlikte o milletin hükmüne tabi olurlar demektir.

Bu hadis-i şerif küfür ve fîsk ehline benzemeyi nehyettiği kadar, salaha erenlere benzemeyi de teşvik etmektedir.

Çünkü hadis-i şerifte "kavm" lafzı nekre kılınmış (Harf-î tarifsiz söylenmiş) olduğundan hem sâlihler hem de başkalarına şâmildir. Peygamberimiz (S.A.V.), diğer bir hadis-i şerifte buyurmuşlardır ki: (Bizden başkalarına benzemeye özenenler bizden, bizim milletimizden değildir.) (El-Cami'üs-Sağîr.)

Bu hadis-i şerifte, söyleniş itibariyle müslümanların adetlerinde ve yaşayışlarında müslüman olmayan milletlere benzemekten kaçınmalarının şart olduğ u belirtildiği gibi görünüm ve yaşayış itibariyle müslümanların en iyilerine benzemeleri de ifade editmektedir.

Şu halde bu hadis-i şeriflerin manasına göre, Müslümanlar küfür âdeti ve yolu ve çirkin bid'at alameti sayılan şeylerde, kâfirlere ve çirkin bid'at sahiplerine benzemekten men ve nehy olunmuşlardır.

Aslında İslam dininde küfür ve isyan yasak olduğ u gibi, küfür erbabı ve isyankarların adetleri de yasaktır.

Küfür ehlinin ve isyankarların yaşayış ve adetlerinde onlara benzemek, onlar gibi hareket etmek, ya küfre ya isyankârlığa, ya da her ikisine birden götürdüğü için İslâmda yasaklanıp haram kılınmıştır.

Örnek olarak, hicretin ilk zamanlarında Yahudiler, ne âdette, ne elbiselerinde, giyimlerinde, ne de başka bir özel durumda müslümanlardan ayrılmazlardı. Resülullah (S.A.V.) Efendimizin bu hususta susmaları, bu halin meşruiyetini göstermekteydi. Fakat daha sonra bu hüküm feshedilmiş, adet ve harekette müslüman olmayanlardan ayrı olmak meşru kılınmıştır. Bunun sebebine gelince Hicretin ilk yıllarında müslümanlar zayıf olduklarından Gayri Müslimlerle muhalefet meşru kılınmamıştı. Bilahare İslâm dini diğer dinlere galip gelmeye başlayınca ve müslümanlar kâfirler ile savaşma ve onları cizye vermeye mecbur etme gücünü kazanınca takip edilecek hareket ve âdetlerde onlardan ayrılmak meşru kılınmıştır.

Demek oluyor ki bu asırda, her beldede müslüman olmayan milletlerin hal ve hareketleri her ne şekilde olursa olsun müslümanlar zaruret olmaksızın o yol ve âdette kendilerini onlara benzetmekten ve onların tavır ve âdetlerine uymaktan men' olunmuşlardır. Nitekim (Her kim bizim şu işimizde, yani dinimizde, ondan olmayan bir şey ihdas ederse o şey merduttur, reddedilmiştir.) Hadis-i şerifi ile dini usul ve delillere dayanmayan mücerred bir görüşle dini işlerde fazla veya noksan

kılmak suretiyle yeni bir şey ortaya koymaktan men' edilmiştir.

Yoksa gerek ehl-i sünnet ve dalalet erbabı ve gerekse kâfirler tarafından ihdas ve icad olunan her bidattan ve her yeni yapılan şeylerden ve kâfirlere ve dalalet erbabına mutlaka benzemiş olmaktan men ve nehy olunmuş değildir.

Zira uyumak, yatmak, oturmak, yemek ve içmek gibi tabii işlerde benzerlik zaruridir. Bundan başka ziraat ve sanayi alet ve araçları, harp vasıtaları, yatak ve mutfak takımını gibi dinin emirlerinden olmayıp da kendileri ile yalnız dünyevi gaye için uğraşılan mübah işleri ihdas etmek meşrudur ve hatta bunların bazıları emrolunmuştur.

Binaenaleyh âdî bidatlar cinsinden olan bu gibi işlerde gayri müslim milletleri taklit ve bu hususta onlara benzerlik yasaklanmış değildir.

İSLAM DİNİ NAZARINDA BATI MEDENİYETİNİN MEŞRU OLAN VE OLMAYAN YÖNLERİ

Bu bahse başlamadan önce şunu arzedeyim ki batı medeniyeti, maddî ve manevî iki yönü haiz olduğu gibi bunlardan her biri insanlığa faydalı ve zararlı olmak üzere ikişer kısmı ihtiva etmektedir.

Halbuki İslam dini, insanlığın ruhanî ve cismî anî gıda ve tekamülüne yardımcı olan bütün fazilet ve üstünlükleri emredip, bunu ihlal eden rezalet ve kabahatleri yasaklamıştır.

Bu noktadan dolaydır ki, beşerin fitratına en uygun bir din olduğundan İslâm dinine fitrat dini adı verilmiştir. Bu asıl ve esastan dolaydır ki:

İslam Dini: (Bir kimse İslâm dinine uygun bir tarzda müslümanlar arasında bir fazilet yolu icad eder ve güzel bir şey keşfederse onun sevabı ile, kıyamete kadar icad ettiği o şey ile âmil olanların ecir ve sevabının birer misli o kimseye ait olur. Ve o şey ile amel edenlerin hisselerine düşen ecir ve sevaptan hiç bir şey noksan kılınmaz) ve (Hakkında şer'i bir beyan bulunmayan dünya işlerini siz daha iyi bilirsiniz) Hadis-i şerifleri ile dünya işlerinden; dikiş iğnesinden tutup da, demir yollarına, toplara, zırhlılara, tayyarelere, haberleşme araçlarına, karayolu ve denizyolu ticaretine, çeşitli sanatlara, yeryüzünü imar etmeye, fabrikalara, ziraat ve zenaat âletlerine ve her asra göre cihadın rükünleri ve sebeplerine varıncaya kadar medeniyetin maddiyat kısmından, insanlığa faydalı olan güzel ve mübah işleri icad etmeye ve ortaya koymaya müsaade buyurmuştur. Ve hatta (çalışıp kazanmak kadın ve erkek her müslümana farzdır.) Hadis-i şerifi ile insanlara muhtaç olmayacak derecede helalinden mal kazanmayı her kadın ve erkek müslümana farz kılarak geçimini temin işinde başkalarına yük olmayıp, herkesin kendi çalışması ile

geçinmeyi meslek edinmesini emretmiş ve (Onlara karşı gücünüzün yettiği kadar kuvvet hazırlayın) (Enfâl: 60) Ayet-i Celil-i ile asrına göre düşmanı korkutacak derecede harp araç ve gereçlerinin hazırlanmasını farz kılmış ve (Kadın ve erkek her müslümana ilim tahsil etmek farzdır) Hadis-i şerifi ile de dini ilimlerden itikadını düzeltecek, ahlakını yönlendirecek, amelini islah edecek kadar öğrenmeyi her kadın ve erkek müslümana Farz-ı Ayn kıldıktan başka, vücudun bekası, hayatın devamı ve insanlar arasındaki ilişkilere dair ihtiyaç duyulan ilim ve sanatlardan başka kavim ve milletlere ihtiyaç duyulmayacak derecede öğrenmelerini müslümanlara farz-ı kifaye kılmıştır.

Şu halde onlardan bir grup, ilim ve sanayiden bu derecesini öğrenmezlerse hepsi günahkar olup, dünya ve ahirette bu kusurlarının ceza ve zararlarını çekerler.

İslam dini, medeniyetin kısımlarından sayılan, yeryüzünü imar etmek, ilim, fen ve sanayii gibi faydalı işleri emredip, başka kavimlere muhtaç olmayacak derecesini öğrenmeyi müslümanlara tarz kılmış olduğu içindir ki, İslâm medeniyeti yükselme dönemlerinde mümtaz meziyetleri içeren güzel sanatlar icat etmiştir. Avrupa'nın meşhur toplumbilimcilerinden Gustave le Bon'un bazı eserleri ile tarih kitaplarından anlaşıldığı üzere medeniyetin diğer temel unsurları gibi sanayi de altı veya yedi bin sene evvel -Semavî dinin çıkış yeri olan- Asya

kıtasında Asurlar tarafından icat olunup daha sonraları Mısır'a naklolunmuştur. İlk çağlardaki Yunan Sanatları Dicle ve Nil sahillerinde icat olunan son sanatlardan doğmuştur.

İslam dininin ortaya çıkışıyla parlak bir İslam medeniyeti kurulunca, müslümanlar o zaman mevcut bulunan Mısır ve Yunan sanatını aynen alarak az bir zamanda asıllarından daha da üstün hale getirerek, üstün meziyetleri içeren güzel sanatlar meydana getirip Mısır ve Yunan medeniyetlerine üstünlük sağlamışlardır. İslâmın bugün ortada bulunan eserleri bu iddiaların adil bir şahididir.

Bazı İslam memleketlerini istila eden Hristiyanların, İslâm'ın güzel sanatlarını alarak kısmen Avrupa'ya nakletmiş olmaları bugünkü batı sanatının yükseliş ve ilerleyişinin sebeplerinden biridir. Ve hatta ilk önce medeniyete karşı batılıların kalbinde bir şevk uyandıran cazibe Endülüs ufuklarında parlamış olan İslâm medeniyetinin ışığıdır. O tarihten itibaren batılıların, cehalet, zulmet, vahşet, hercümerc içinde perişan olduklarına tarih şahadet etmektedir. Demek oluyor ki esas itibarı ile Batı medeniyetinin ortaya çıkmasının sebebi Doğu medeniyetidir.

İslâm dini, medeniyetin faydalı kısımlarını irşad ettiği ve İslâm medeniyetince vaktiyle pek mühim harika eserler vücuda getirildiği halde zamanımızdaki müslümanların bu yüce faziletlerden mahrumiyetlerine sebep nedir diye sorulursa cevap olarak deriz ki:

Mahrum kaldıkları diğerk hususlarda olduğu gibi buna da sebep dinin faydalı emirlerinden olan, çalışıp kazanmaya tevessül etmemeleridir. İslâm dininin ileri sürdüğü yüce faydalardan istifade ancak hakimane emir ve hükümlerine bağıllık ve gerekleri ile amel etmek ile mümkündür. Şu halde islamiyet iddiasında bulunanların dini kaideleri yalnız evrak ve kitaplarda saklamaları hiç bir fayda temin edemeyeceğı gibi diyanetin iktizasını üzere bedeni sinir ve azalarını tahrik etmedikçe sadece itikat ile, istenen maddî ve manevî faydalar meydana gelmez.

Resülullah (S.A.V.) Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde buyuruyorlar ki: (Bazı ilimler cehalet ile aynı derecededir.)

Gerçekte amel ile içiçe olmayan ilim cehalet ile eşittir. Amelsiz âlim avamın arasından uzaklaşmış olmaz. İlmin faydalarından mahrum kalması itibariyle böyle âlimin cahilden farkı yoktur. Mesela içkinin ve benzeri sarhoşluk veren şeylerin haramlığını ve zararlarını bildiğı halde içen, bilmeyerek içen ile eşittir. Belki ilki ikincisinden daha ziyade kötülenmeye müstehaktır. Binaenaleyh gerek ilim, gerek din erbabi, ilim ve dinin gerektirdiğı şekilde amel etmedikçe bunların temin ettiği feyiz ve saadete mazhar olamazlar. Bu arz olunan hususlardan anlaşıldığı üzere İslâm dini, medeniyetin erkân ve unsurlarının maddiyat kısmından faydalı ve güzel işlerinin ortaya konmasına müsaade edip meşru kıldıktan başka bunları ihdas ve icad eden milletleri bu hususlarda taklide de ruhsat vermiştir.

Fakat Yüce İslam Dini (De ki: Rabbim sadece, açık ve gizli fenalıkları, günahı, haksız yere tecavüzü, hakkında hiçbir delil bildirmediği şeyi Allah'a ortak koşmanızı, Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.)(A'raf: 33)âyeti ile inançsızlık, zulüm, şekavet, fuhuş, içki, kumar, dans, bar, tiyatro vesair sefahat ile, meyhane, kerhane, kumarhane dans ve bar mahalleri açılması gibi batı medeniyetinin maddiyat kısmından ahlaken, ictimaeen, iktisaden, nâmusen ve dinen zararlı olan çirkin ve rezilce olan işlerin esas ve ayrıntılarını haram kılıp yasaklamıştır.

Binaenaleyh batı medeniyetinin bu gibi rezilce yönleri meşrû değildir.(Müellifin notu: Onun için Resûlullah Efendimiz (S.A.V.) (Bir kimse islam dininde fena bir yol ihdas ve çirkin bir şey icat ederse o fenalığın günahı ile, kıyamete kadar onunla amel edenlerin günahlarının bir misli o kimseye ait olur. Ondan sonra o fenalığı işleyenlerin kendi günahlarından hiç bir şey noksan kılınmaz.) Hadis-i ile müslümanlar arasında çirkin ve fena bir şeyi icat etmesinden ve rezilce bir yol ortaya koymasından menetmişlerdir.) Şu halde böyle çirkin ve rezilce işlerde müslümanlardan hiç birisinin zamanın modasına uymasına ve bilhassa gayr-i müslim milletleri taklid etmesine, diğer bir tabirle, batılılaşmasına asla şer'i bir izin yoktur. Zira meşrûiyetine delil olmayan şeylerde taklid ve başkasına uymanın haram ve batıl olduğuna bu âyet-i celile en kuvvetli bir delildir.

Binaenaleyh İslam dini rezilce hallerin ve işlerin hepsinin hem re'sen ihdas ve icrasını hem de bu konuda başkalarını taklid ve onlara benzemeyi kat'i surette men'edip haram kılmıştır.

Medeniyetin manevî yönüne gelince: İslam şeriatı öyle yüce medenî kural ve toplumsal esaslar, öyle ahlâki faziletler te'sis etmiş ve ortaya koymuştur ki Avrupa'nın bu derece medenileşmesi için daha pek çok emekler sarfetmeye ve hatta tamamen İslâmın mukaddes esaslarını kabul edivermeye muhtaçtır. O derece üstün ve faziletli bir medeniyete ulaşmak için başka türlü yol yoktur.

Esasen batı medeniyeti, insanlığın mutluluk ve olgunlaşmasını sağlayacak hakiki bir medeniyet değildir. Zira o ancak insanın hayvanî ve cismanî yönden mutluluk ve olgunlaşmasına hizmet edip, melekiyet ve maneviyatının saadetini ve olgunlaşmasını asla dikkate almıyor. Çünkü batı medeniyeti beşeri hayatı yalnızca dünyanın fani hayatından ibaret saydığı için insanın yalnızca maddiyat ve hayvaniyat yönünün olgunlaşmasına, bu suretle insanlarda hayyanî arzuların gelişmesine sebep olup melekiyet ve hakiki insanlığın gizli kalmasına veya büsbütün imhasına hizmet ederek ebedi saadete kavuşturan faziletler ve hakiki olgunluklardan insanlığı ebediyyen mahrum bırakıyor.

Esasen cismanî hayat ve dünyaya dair insanî değerlerin ortaya çıkmasına bir dereceye kadar sebep oluyorsa da onun sebep olduğu durum ve vasıflar dünya hayatının gereği olarak yok olup gidiyor. Zeval ve yıkılmaya maruz olan ahval ve vasıflar ise hakiki saadetten sayılamaz. Hakiki saadet, dünya hayatından sonra da devam edip ebedi olan beşerî vasıflar ve olgunluklardan ibarettir ki, bunun murşidleri ancak Peygamberlerdir. Batı medeniyetinin buna rehber olabilmesi imkansızdır.

Halbuki yüce İslam medeniyeti insanlığın melekiyet ve maneviyat yönlerinin saadet ve olgunluğuna hizmeti asıl ve esas alıp bütün usul ve hükümlerini bu cihetin gelişmesi ve olgunlaşmasına hizmet etmek üzere tesis etmiştir.

Şu kadar ki hayvanlık halinin fani mutluluğu bizzat kastedilmiş olmayıp, belki melekiyyetin kalıcı saadetini kazanmaya vesile olduğu için tab'an maksut olmakla bu asli maksadı ihlal etmemek üzere itidal durumun aşılınmaması esas alınıp adaletli bir şekilde cismanî zevklerden istifade yolunu açmış ve bu suretle insanı hem fani mutluluğa hem de baki saadete ulaştırmıştır. Şu halde hakiki kemâlâta ve baki saadete ancak Peygamberlerin yolu ulaştırır. Binaenaleyh İslâm medeniyeti hakiki bir medeniyettir ki üstün düsturlarına tamamen yapışmak şartıyla her cihetten beşerin saadet ve tekamülünü tekeffül eden ve dünyanın fani hayatından sonra da ebedilik bulan hakiki evsaf ve kemalatı kefiledir. Binaenaleyh insanın

hakiki saadeti peygamberlerin sünnetlerine ittiba ve büyük İslâm medeniyetine tamamen sarılmakla husule gelmiş olur.

Şu halde batı medeniyeti gerçekte eksik ve hakiki tekamülü ihlal edici olduğundan İslâmın mukaddes usul ve kaidelerini ve peygamberlerin yolunu tamamen kabul etmedikçe işin esasında ve sağduyu sahipleri nazarında gerçek medeniyet sayılamaz.

Binaenaleyh ebedi saadet ve hakiki kemalâtı kazanmak için müslümanlar Batı medeniyetine değil, Batılılar İslâm medeniyetine muhtaçtırlar.

Demek oluyor ki, İslam dini medeniyetin maddi ve manevi yönünün melekiyet ve hayvanlıkca insanlığa faydalı ve hizmetkâr olan kısımlarını on dört asır evvel re'sen vaz' ve tesis edip insanoğullarını o dosdoğru yola sevk etmiştir. (2)

Medeniyyetin melekiyet ve behimiyetçe, insanlığa zararlı olan kısımlarını da insanoğlunu hayvan derecesine düşmekten kurtarmak için men'edip bu hususların işlenmesini ve bu hususta başkalarını taklit ve onlara benzemeyi kat'i surette haram kılmıştır. Şu halde Avrupa'nın sefahat lekesi ve milliyet renginden ari ve bütün insanlığın maddi gelişmesine hizmet eden ilim, fen ve sanatların, araç ve gereçlerin hepsini almak ve bu hususlarda onları taklid meşru'dur. Fakat meyhane, kerhane, dans, bar, tiyatro vesair sufli müessese ve sefilane terakkiyât gibi, dini hüviyet ve

faziletli İslâm ahlakının mahvolmasına ve yok olmasına sebep olan batıl itikatlar, çirkin ahlak, rezilce itikatlar, kötülenmiş ve yasaklanmış iş ve fiillerini almak ve bu hususlarda onları taklid meşru değildir ve menfurdur.

İslam dini işte bu türden sefihane medeniyetin yükselmesine manidir. Çünkü İslâm dini insanlar arasında cereyan eden çirkin iş ve rezilce itikadların tamamını men' ve ortadan kaldırmak için vaz' ve tesis olunmuştur. Onun için İslâmiyet Batı medeniyetinin bu kısmı ile asla bir araya gelmez. Kalpleri Batının pislikleriyle boyanmış olanlar bu nokta-i nazardan İslâm dinini yükselmeye engel olarak görüyorlar. Evet bu da medeniyetten sayılıyor ise İslâm dini bu gibi medeniyetin ilerlemesine en büyük engeldir. Esasen sefahat ve rezaleti men' ve nehyetmek İslâm dininin belirgin özelliklerindedir. Akl-ı Selim de bunu emreder. Onun için Avrupalılardan akl-ı selim sahibi kişilerin memleketlerinde umümileşmekte olan sefahat ve rezaletin men'ine çalıştıkları duyulmaktadır. Bu cümleden olarak İngiltere'de hayasızlıkla mücadele etmek üzere Mister Webb Alyob isminde biri (Nezahet Cemiyeti) adı ile yeni bir ahlak cemiyeti kurmuştur. Cemiyet ilk icraat olmak üzere umumi ahlakı ifsada sebep olan kartpostalların satışını yasaklamak için hükümete müracaata karar verdiği gazetelerde görülmüştür. Cemiyet-i Akvâm da genel ahlâkı bozmaya sebep olan açık resimler ile açık yazıların yasaklanması için devletlere tebligatta bulunmuştur.

Tokyo'da mahalli memurlar tarafından genel ahlâkı bozduğu sebep gösterilerek bütün asrî danslar yasaklanmıştır.

Esasen Avrupa'da sözlerine güvenilen doktorlar ile ictimaiyyat alimleri (sosyologlar, toplumbilimciler) dansın zararlarını ispat için diyorlar ki: Yakinen tahakkuk etmiştir ki, dans, fertlerin seciyyesini, ahlakını, sıhhatini tahrib edip, musallat olduğu cemiyetlerin manevî bünyesini kemirdikten başka, fuşu artırıp, evlenmeleri azaltarak nüfus buhrânı denilen felaketi ortaya çıkarmak suretiyle milletin maddi bakımdan çökmesini çabuklaştırıyor.

Batı müteffiklerinin, akl-ı selim erbabının dans ve içki gibi, batının medeniyet kisvesi altında insanlar arasında yaymış olduğu rezaletleri kötölemekte olduklarına şahit olmak üzere tanınmış içki düşmanı Amerikalı Mister William Johnson'un 11 Eylül 1340 tarihinde İstanbul'da bulunduğu zaman içkiler aleyhinde gazetecilere vaki beyanatını göstermek ve burada kaydetmek isterim. Bu şahıs diyor ki:

"İçkiyi yasaklama fikri, batı düşüncesinin mahsülü değildir. Bu fikir esas itibariyle, tamamiyle şarklıdır. Müslümanlık on üç asır evvel kat'i surette müskiratı men'etmiştir. Binaenaleyh Amerika'nın keşfinden birkaç asır önce doğuda yasaklama fikri temelleşmişti. Bu gün ise İslâm dininin telkin ve talim ettiği içki yasağı Amerika'nın anayasasına girmiş bulunuyor.

Halbuki tam biz müslümanlığın emri ile hareket edip içkiyi yasaklamaya kalkıştığımız zamanda, ne gariptir ki siz bizim kötülediğimiz bir şeyi taklide yelteniyorsunuz. Batı, Doğunun bir faziletini kabule uğraşırken, siz Batının bir rezilliğini taklid ediyorsunuz. Bu sizin lehinizde bir şey değildir."

Amerikalı'nın bu sözleri, Batının rezaletlerini taklide çalışan Doğulular için apaçık bir ibret dersi teşkil eder. Bundan ibret almamak, müteessir olmamak için insanın hayvanhık derecesine inip şuurundan mahrum olması gerekir.

Buraya kadar arzolunan tafsilattan küfrün alamet ve işaretine gayr-i müslim milletleri taklid ve onlara benzemenin şer'an haram olduğu anlaşılmıştır.

Küfrü mücip olup olmamasına gelince, bu hususta ulema arasında ihtilaf olunmuştur. Fakat bu meselenin hal'i iman ile küfrün hakikatını bilmek ile alakalı olduğu için bu mevzuya girmezden evvel biraz da ondan bahsetmek isterim.

(2) Esasen müslümanlar arasında terakki ve teali ettirilmesi matlub olan medeniyetin bu çeşididir. Bilhassa memleketimizin ihtiyacı, medeniyetin fazilet kısmınadır. Halbuki memlekette terakki ettirilen bu değil, batı medeniyetinin rezalet ve muzur kısmınadır. Çünkü epeyce bir zamandan ben memleketimizde müfrit batı taklitçisi bir güruh, medeniyet, hürriyet, milliyet adına gayr-i meşru ve muzır cihetlerden,

mesela hürriyet, fuhşun, içkinin, dansın, ahlaksızlığın, dinsizliğin yayılmasından ve genişlemesinden başlıyor. Avrupa'dan yüklenip getirdikleri pislikler ile İslamın faziletlerini tahribe, milletin fikirlerini bozmaya çalışıyorlar. Vatan evladının kalbini yabancı ruh, yabancı terbiye, yabancı itikad ile aşıyorlar. Aşıyorlar da üzerlerinde toplanmış olan İslamlık ve Türklük ruhunu söküp atmaya uğraşıyorlar. Bu suretle milli mevcudiyetimizin istinatgahı olan temeller yıkılıp duruyor.

Bu büyük dalâletin genelleşmesi hem İslamiyet ve hem de Türklük için Batı medeniyetinin rezaletler kısmı memleketimizde gündün güne ilerlemeye mazhar oluyor ve bu uğurda büyük miktarda milli servet de sarfolunuyor. Fakat meşru ve büyük bir, şiddetle ihtiyaç duyulan yönlere, mesela elbiselik imali için bir fabrikaya hiç bir şey harcadığı görülmüyor. Demek oluyor ki dışarıdan görünen işlerine nazaran Batı medeniyetini destekleyip savunanlar bu perde altında şahsi menfaatlerini te'min ve şehvani arzularını tatmin gayesini hedefleyip umumun menfaatlennini ve milli faydaları asla dikkate almıyor veya alamıyorlar. İddia ettikleri sözlerini, içinde buldukları halleri tekzib etmekten geri kalmıyor.

İMAN VE KÜFÜR

İman: Resul-i Ekrem (S.A.V.) efendimizin Allah (c.c.) Teâlâ tarafından getirip haber verdiği zarureten ve yakinen bilinen dini usûl ve İslâmî hükümlerin hak ve doğru olduğuna kalben kat'i bir surette inanıp kabul etmek ve dil ile de bunu ikrar etmek demektir.

Küfür: İslam dininden olduğu zarureten ve yakinen bilinen usûl ve hükümlerin hepsini veya bunlardan bir kısmını kabul etmeyip inkar etmek veya inkâra delalet eden bir iş yapmak demektir.

Esasen Resûl-i Ekrem (S.A.V.) Efendimizden nakil olunagelen İslami usuller ve şer'i hükümler nakil sıhhati itibariyle üç kısma ayrılmıştır.

Birinci Kısım: Nebiyyi Muhterem (S.A.V.) Efendimizden tevatüren nakledilmiş olup dinden olduğu avam ve havasca, yani bütün müslümanlarca yakinen ve açık bir şekilde bilinen İslâmî usul ve hükümlerdir. Allah Teâlâ Hazretlerinin (c.c.) varlığı, birliği, sıfatları ile meleklerin, semavî kitapların, peygamberlerin, kaza ve kader-i ilâhiyyenin, ahiret gününün, ölümden sonra dirilmenin, cennet ve cehennem hakikatının, âlemin sonradan yaratıldığının, kelime-i şهادetin, namazın, zekâtın, orucun farzıyeti, zinanın, livatanın, domuz etinin, haksız yere adam öldürmenin ve diğer çeşitli zulümlerin haram olması gibi.

İslam dininden olduğu tevatüren nakl olunup yakinen sabit olan bu çeşit hükümlere İslâmî usul ve dini

zaruretler denir ki, bir insan müslüman olmak için behemehal bunların bütününi tasdik ve kabul etmesi lazım ve vaciptir.

İmânın asıl rüknü olan tasdikten sonra zikrolunan usul ve ahkâmı toplam olarak içine alan "Eşhedü enlâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resuluhu." den ibaret olan kelime-i şhadeti söylemek, imanın şartı veya rüknünden sayılmıştır. Binaenaleyh zikrolunan bu usul ve hükümlerin tamamına veya ondan bazısına inanmayıp da red ve inkar etmek veya inkâra delalet eden bir harekette bulunmak küfürdür ve bunu yapanlar da kâfirdir.

İkinci Kısım: Resûl-i Zîşân (S.A.V.) Efendimizin dininden olduğu yakinen değil, ancak istidlal ve ictihad suretiyle bilinen dini meselelerdir. Allah rp Al A ^ .. 1 ... 1 1 . I . Teâlâ'nın gözle görülüp görülmemesi meselesi, yakinen bilinmeyen ancak delil ile bilinen meseleler gibi.

Bu çeşit hükümleri ve dini meseleleri kabul ve red, ikrâr ve inkâr, iman ve küfrün mahiyetine dahil değildir. Binaenaleyh ictihada ait hükümlerin inkarcısı kâfir olmaz. Şu kadar ki; şöhret tarikiyle naklolunan dini hükümler ve meseleler, imanın mahiyetine dahil olmadığından red ve inkârı küfür değilse de dalaleti muciptir.

Üçüncü Kısım: İslam dininden olduğu ancak haberi vahid ile bilinen meselelerdir ki, iman ile küfür bu gibi meselelerle alakalı değildir. Zira sıhhatinin şartları caiz olan haber-i vahid, itikat kapısında hüccet olamaz.

Lakin amel kapısında, yani ibadetler ve muamelata dair hükümlerden hüccet olur. Binaenaleyh haber-i vahit yoluyla sıhhati sabit olan dini bir mes'eleyi red ve inkar hatadır.

Arz olunan beş mesele bunlardan ayrılır.

1. Zikrolunan İslami usullerden birine inanmadığı halde lisanen tamamını kabul eden kimse, Allah Teâlâ'nın nezdinde kâfir olur. Buna münafık denir. Nifakı mâlum ise insanlar nazarında kafir olur. Nifakı malum değilse, zahirdeki ikrarına nazaran müslüman sayılarak hakkında İslâmî hükümler uygulanır.

2. İslamın esaslarına kalben inanıp da dilsiz olmak gibi bir özürden dolayı, dil ile ikrar edemeyen kimse, hem Allah-u Teâlâ nezdinde ve hem insanlar nezdinde mü'mindir.

3. Kalbinde bir çeşit inanmak olmakla beraber inat ederek, ikrar etmemekte ısrar eden kimse, hem Allah (c.c.) nezdinde hem de insanlar nazarında ittifakla kâfirdir. Çünkü onun bu hali kalbinde kesin bir tasdik bulunmadığına delil ve bürhandır.

4. Kalbinde bir nevi inanmak bulunmakla beraber ikrarda kudreti varken her nasılsa ömründe bir kere olsun ikrar etmemiş olan kimse, ulemâdan bazılarına

göre Allah (c.c.) nezdinde, mü'min, bazı ulemaya göre mümin değildir.

5. Zaruret olmaksızın ve kendi seçimi ile puta, aya, yıldıza, güneşe, secde ve tazim etmek, onlar için kurban kesmek, Hristiyanlarla beraber kiliseye gidip ayin yapmak, haç takınmak, Allah'tan başkasına ibadet etmek gibi küfür alameti ve şirklik belirtisi olan bir fiili irtikab etmek, yahut Allah Teâ'yı (c.c.), meleklerini, şeriatı, ahireti inkar veya bunlardan birini tahkir etmek, (mesela Kur'ân-ı Kerim-i çiğnemek gibi) dildeki ikrar ile kalbteki tasdik yalan olduğuna şeriat tarafından zahir alamet kılınan bir söz, bir fiil kendisinden sadır olan kimse mü'min değildir. Zira o söz ile o hareketi o kimsenin dilindeki ikrar ile kalbindeki tasdik yalan olduğuna delil ve bürhandır. Onun için her ne kadar müslüman isminde olup İslâm davasında bulunsa bile irtikab ettiği söz ve hareketi ile Peygamber Efendimizi yalanladığı cihetle İslâm dininin sahasından ve ehl-i kiblelikten çıkıp hem Allah (c.c.) katında ve hem müslümanlar nazarında kâfir olmuş olur.

İlave olmak üzere şunu da arz edeyim ki: Küfür iki kısım olup, biri asıl, diğeri ârızîdir.

Asli Küfür: Esasen dini zaruretlerden olan İslâmî usul ve hükümleri kabul etmeyenlerin küfrüdür. Gayr-i müslimlerin küfrü gibi.

Ârizî Küfür: Aslında İslam Dinini kabul etmiş veya müslüman sulbünden gelmişken bilâhare kendi arzu ve ihtiyârı ile İslâmi usûl ve dini zarûriyatın hepsini veya İslâm Dininin yalnızca vicdanî bir işten ibaret olduğuna kail olup da dünya işlerine dair ihtiva ettiği maddî ve cismânî hükümlerini kabul etmemek gibi dini esaslardan bazılarını red, inkar, tekzib ve tahkir etmek veyahut, şer'an tahkiri vacib olanlara ta'zim etmek suretiyle küfrü irtikab etmiş olanların küfrüdür ki bunlara mürted ve mürteci denir. Zamanımızda türeyen dinsizler bu zümredendir. Küfrün bu çeşidi evvelkisinden daha zararlı ve daha fenadır. Ve hatta Mürtedlerin kestikleri yenmez. Müslüman kadınlar ile nikahları helal olmaz ve müslüman kabristanına defn olunmaları caiz olmaz. Küfür erbabından bir zümre dünya ve ahiret saadeti gibi büyük nimetlere sebep olan İslam Dininden dönüş ve çıkış ile ona karşı âsi olup isyan ettikleri için tevbe edip tekrar İslâma kendi arzuları ile dahil olmazlarsa dünyada şer'i bakımdan idama, ahirette ebedi azaba mahkûmdurlar.

ŞİÂR-I KÜFR

Şiâr-ı Küfr; her asırda her beldede değişebilirse de gayr-i müslim milletlerin küfre dair olan en meşhur âlemetleri şapka, gayyar, zünnâr, küstic, gasli ve sâlibtir.

Şapka: Örfte küfür alameti, yani gayr-i müslimlerin müslümanlardan ayrılmalarına alamet olan baş kisvesidir.

Gayyar: Zimmilere mahsus bir alameti farika'dır ki, bununla müslümanlardan ayırt edilirdi. Bazı ana kitaplarda açıklandığına göre, üst elbiselerinin göğsüne renkçe muhtelif olmak üzere kurdela gibi bir parça dikerlerdi. Fakat âlâmeti farika her yerde bir değildi. Belki her beldede belirli özel bir âlâmet vardı. Mesela bazı beldelerde sarıgn rengi alâmet-i farika sayılırdı. Gök renk Nesârâya (Hristiyanlara), sarı renk Yahudiye alamet olarak konulmuş, beyaz renk de Müslümanlara tahsis edilmişti.

Zünnâr: Nesârâ ile Mecusi taifesinin küfür alâmetlerinden olan bir nevi kuşaktır ki ipekten imal edilmiş olup iç taraflarına kuşanırlar.

Kustiç: Zikrolunan taifelere mahsus diğer bir nevi kuşaktır ki, parmak kalınlığında olup dıştan kuşanırlar.

Gasli: Yahudilerin alâmetlerinden olan sarı renkli bir hırkadır.

Salip: Hristiyanların haç dedikleri şeydir ki, inanışlarınca Hazreti İsa'nın asılmış vücudunun timsâlidir.

Daha evvel şapka, zünnar, gıyyar, salip gibi ehli küfrün hususi şîâr ve alâmetleri olan şeyler giyinmek,

kuşanmak, takınmak hususlarının şer'an yasak ve haram olduğu beyan olunmuştu. Bunun küfrü mucib olup olmamasına gelince, ilk önce şu ciheti arzedeyim ki zâhir ameller, ruhi ve bâtınî hallerin müzâhiridir. Kalbi haller onda inkişaf eder ve görülür. Bazı beşeri ameller vardır ki, kalpten bir davet ve saik sebebiyle insan ona mübaşeret eder. Dış tesirlerden uzak olarak kendi haline kalınca mutlaka o işi yapmak mecburiyetinde olup ona mani olamaz.

Bazı beşeri ameller de vardır ki: Kardeşliğe uygunluk, kuvvete tabi olmak, menfaat sağlamak veya zararı yok etmek gibi ârizi bir takım harici âmil ve sebeplerin tesiriyle mübâşeret olunur. Arizi olan o sevkedici sebepler ortadan kalkınca, adet halini almamışsa insan ondan ferâgat edebilir. Mesela almış olduğu terbiye neticesi olmak üzere bir milletin maneviyatı ile boyanmış ve ruhi halleri ile hallenmiş olan bir adam kılık kıyafette, adetler ve muaşerette, suret ve sirette o millete benzeme ve taklide ve onlara uyum göstermeye mecbur olur. Sebep ruhi ve kalbi olduğu için kendi halinde kaldıkça o kıyafet ve o âdeti, o süret ve sireti terke rıza ve semâhat gösteremez. Şâyet dış tesirlerle terke mecbur edilirse kalben müteessir olup ruhundaki izler izâle edilmedikçe o adam bu halden vaz geçemez. Fakat bir adamın kılık ve kıyafette, adet ve sirette bir millete benzeme ve taklidi ârizi bir takım dış sebeplerin te'siri ile vaki oluyorsa o adam o hali terk etmekte beis görmez. Ve bundan dolayı vicdan azabı duymaz.

Şu halde şapka, zünnâr, gıyyar, salib gibi ehl-i küfrün özel alamet ve işareti olan şeyleri giyinmek, kuşanmak ve takınmak hususuna sebep, ya sağlamlık bulmuş bir ruh hali veya dış sebepler olmaktan uzak değildir.

Sebep dış tesir olduğu takdirde ya istekle kaldırıp atmaya sebep olur veyahut olmaz. Bu makamda aklen daha başka bir ihtimal düşünülemez. Sebep halet-i ruhiye ise meselâ terbiye ve itiyad tesiriyle bir adamın ruhu küfür rengi ile boyanmak ve kalbi o maneviyat ile sıfatlanmış olma neticesi olmak üzere Allah'a Resülullah'a, şeriata ve diğer dini zarüretlere iman ve itikadı olmadığı için seve seve kâfirlerin kendilerine has şiar ve âmelerine bürünmüş ve kabul etmiş olursa o kimsenin küfründe şek ve şüphe yoktur. Ve olamaz. Zira bu apaçık hareketine sebep, küfrün kendisidir. Onun için fukahâ-i kiram hazerâtı "Küfre niyet eden kimse o andan itibaren kâfir olur." diyorlar. Ve keza İslâmda, küfür alâmeti sayılan şeyleri helal kılan veya haram olduğunu alaya alanların küfrü şüphesizdir. Küfür alametlerine benzemeyi helal kılmak da bu kabildendir. Zira "Bizden başkasına benzeyen bizden değildir" Hadis-i şerifi ile küfür adetlerinde, kâfirlere benzemenin yasaklandığı,

Peygamberimizin yaşadığı dönemden, günümüze kadar tevatüren naklolunagelmekte olup, Ummet-i Muhammedden her asırda bulunan muctehidler bunun haram olduğuna icma ve ittifak etmişlerdir. Binaenaleyh kâfirlere âdetlerinde benzemenin

haramlığı şer'i delillerden icma-ı ümmetle sabittir. Onun için helâl kılmak ve hafife almak küfürdür.

Küfür adeti olan şeyleri giyinmeye sebep, bir mecburiyet ve çaresizlik, yani el ve ayak gibi bedenî azalardan birini kesmek veya öldürmek ile tehdit ve zorlamak suretiyle meydana gelirse zararı ortadan kaldırmak için kalpte iman ve tasdik muhafaza olduğu halde ancak o müddet esnasında şapka ve saire gibi küfür âlâmeti giyinmeye şer'an izin verilmiştir. Binaenaleyh böyle bir mecburiyet haline ma'ruz kalan bir müslüman, küfrün kıyafetini giyinmekle kâfir olmaz.

Ve yine gayr-i müslimlere benzemek kasdı olmadığı halde helâkı icab eden sıcaklığı ve soğukluğu gidermek, zaruretinden dolayı gayri müslim milletlerin kalenseve (bir tür başlık) ve külahlarını giyinmek küfrü icab etmez.

Ve yine harpte hile ve düşmanın sırlarını ve durumunu anlamak için veya gayr-i müslimlerin müslümanlara dokunacak zararlarını def gibi bütün müslümanların faydasına ait hayırlı bir maksadın ve dini bir hizmetin oluşması için bilerek küfür adeti olan kıyafeti giyinmek küfrü gerektirmez.

Fakat, ticaret, tahsil ve seyahat gibi şahsi menfaatler için diyâr-ı küfre gidip de orada veya İslâm diyarında, bilerek, bir zaruret olmadan ve kendi isteği ile şapka vesair küfür âdeti olan kıyafetleri giyinen müslüman

hakkında ihtilaf olunmuştur. Fakihlerin çoğunluğu "Kafirlere mahsus ve onların kıyafet alâmeti olan kalenseve, yani şapkayı bir zaruret olmadan ve kendi arzusu ile giyinmek küfürdür. Zira bu alâmeti küfürdür. Onun için bunu ancak mecusilik, Hristiyanlık, Yahudilik gibi küfrün çeşitlerinden birini iltizam edenler ve kalpleri küfür rengi ile boyanmış olanlar giyebilirler. Esasen zahir alametlerle batını işlere istidlal ve onun üzerine hükmetmek aklen ve şer'an makbul ve muteber bir yoldur." diyorlar.

Fukahâdan bazıları da "Mecusi, Hristiyan ve diğer kâfir milletlere mahsus ve onların kıyafet adeti olan kalenseve yani şapkayı kendi arzusu ile giyen bir müslüman onlara benzemiş ve onları taklid etmiş olduğu için günahkâr olursa da kâfir olmaz" diyorlar.

İkinciye kail olanlar esbâb-ı mücibe olmak üzere diyorlar ki: Şapka gibi küfür alâmetini kendi seçimi ile giyen kimse lisanen muvahhid, kalben musaddık olduğu için mü'mindir.

Büyük müctehidlerden İmâm-ı Azam (Allah'ın rahmeti üzerine olsun) Hazretleri demiştir ki: "Bir kimse iman ve İslâmdan, ancak girdiği kapıdan çıkar." İmâm-ı Azam'ın bu sözüne nazaran asaleten girmek ancak ikrar ve tasdik ile olur. Çünkü imanın rüknü bunlardan ibarettir. Şapka giyen kimsede ise ikrar ile tasdik mevcuttur.

CEVAP:

İmanın bir takım gerekleri vardır ki, onların yokluğu ile imanın zıddı olan küfür tahakkuk eder. Mesela Allah Teâlâ'ya, Peygamberlere, Allah'ın kitaplarına ta'zim, imanın lazım olan şeylerindendir. Bunları hafife ve alaya almak ise ta'zime aykırı olduğu için küfürdür. Binaenaleyh ta'zime aykırı ve tekzib emâresi olan söz ve fiiller şer'an küfrü mucib sayılmışlardır. Esasen şeriat nazarında tekzib alâmeti ve inkar belirtisini taşıyan tasdik ve ikrâr muteber ve itimada şayan değildir.

Şu halde İmam Hazretlerinin sözünün manası imanın şer'an muteber olan hükümlerine aykırı bir söz bir fiil müslümandan sudür etmedikçe kâfir olmaz, demektir. Nitekim puta secde etmek, Allah'ı, Peygamberleri, kitapları, şeriatı tahkir ve alaya almak gibi imana aykırı olan bir iş işlemek veya bir söz söylemek, tekzib alameti ve inkar belirtisi olduğu için irtikab edenin küfrü ile hükmolunur. "Feteva'yı Hindiyeye" ve "Muhid-i Burhanî"de deniliyor ki: "Başına Mecusi kalensevesi, yani Mecusi şapkası giyen kimsenin küfrüne kail olanların kavilleri sahihtir."

Bu söze sahip olanlara göre, akide bozukluğundan neş'et ettiğinden Mecusi kalensevesi giyen kimsenin küfrü ile hükmolunur. Nitekim "Ben Mecusiyim" diyen kimsenin bu sözü, akidesinin bozukluğunu açıkladığı için küfrü ile hükmolunmuştur.

Çünkü mecusilere mahsus ve onların kıyafet alâmeti olan kalenseveyi kendi seçimi ile giyinmek, giyenin

ruhen mecusilik maneviyatı ile boyanmış olduğuna alamet ve belirtidir. Onun için bu kıyafette görülenlerin küfrü ile hükmolunur.

Şunu da arzedeyim ki, bütün milletlerin baş kisveleri milliyet ve dinleri ile bir çeşit alâkayı haizdir. Şapkalar, serpuşlar, mesela Avrupa memleketlerinde ne kadar muhtelif şekillere ayrılırsa aynısın, hepsinin bir asıldan çoğaltılmış olduğu ve zaman ve mekan itibariyle muhtelif bir şekil olmakla beraber o aslın ruhu muhafaza edilmekte bulunduğu şüphesizdir. Şu halde şapka din ve milliyet alâmeti olduğu için onu giyen kimse "Ben bu millettenim" diye bir ikrarda bulunmuş olur. Mukabilinde serahat bulunan bu gibi belirtiler ise her halde sarih gibi muteberdir. Ancak mukabilinde fiilen imanın sarahatini gösteren ahval ve ameller karşısında bu ikrar hükmünden sakıt olabilirse de müslümanlar nazarında o adam kendisini şüpheden kurtaramaz. Bu mesele şapkayı giymeye sebep, kalbî ve ruhî olmadığı takdirdedir. Sebep kalbî olursa imanı gösteren ahval ve amellerin riya ve nifak ve o adamın da mürâî münafık olduğuna hükmedilir.

Esasen kılık ve kıyafet âdetinde gayr-i müslimlere benzemekten men' ve nehy ile Peygamber Efendimizin murad ve maksadı müslümanlar arasında İslâmî milliyeti kurmaktır. İslâmî milliyetin dayanak noktası da küfür milliyetine mahsus olan, şiar, adet ve tavırlarda kâfirlerden ayrılıp onlara benzememektir. Binaenaleyh İslâm ümmetçiliğinde gayret göstermek, imanın

gereğidir. Onun için her müslüman dini hükümlere ters ve bilhassa İslâm milliyetine muhalif olan işlerden kaçınmalıdır.

Şu halde lisanen ikrar ve bedenen ibadet ve amel gibi İslâmi milliyetin açık belirtileri ile asla alâkadarlık göstermeyip kılık ve kıyafetten başka gayr-ı müslimlerden farkı kalmamış olanlar, kıyafetlerini de onlara benzetiverince batınlarındaki imanı temsil edecek ve İslâm ümmetçiliğini gösterecek hiç bir halleri kalmadığı için "Bir millete benzemeye çalışan kimse, onlardan olur." Hadis-i şerifinin iktizasınca o adamların kefere zümresine iltihak etmiş olduklarına kat-i bir surette hükmolunur. Bu hakikati açıklamak için bir misal vermek isterim. Her devletin özel alâmetleri içeren bir çeşit bayrağı vardır ki, o bayrak hangi vapurun, zırhlının, tayyarenin, mektebin, binanın üzerinde bulunursa, o devletin olduğuna hükmolunur. Mesela bizim Yavuz zırhlısı bütün müstemilatı itibariyle İngiliz, Alman ve Fransız zırhlılarına benzediği halde yalnız şanlı bayrağının alameti farikasıyla onlardan ayrılır. Bu alameti görenler bizim zırhlımız olduğuna hükmederler. Başka devletlerin bayrağının bizim zırhlıya çekilmesi siyaseten, örfen, adeten ve kanunen yasaktır. Onun için bunun mürtekibi, hıyaneti vataniyye, cinayet-i milliyye ve ecnebi taraftarlığı suçuyla itham edilerek idamına hükmolunur. Bunun için medeni memleketlerden hiç birisinin bayrağını bizim vapurlara, zırhlılara çekmek

suretiyle onları taklit ve teşebbühe yeltenmeye hiç bir kimse cesaret gösteremez.

İşte bunun gibi "Bizden başkasına benzeyen, bizden değildir" Hadis-i şerifi ile müslümanların, şiar ve alamet-i küfürde gayr-i müslimlere benzemeye yeltenmeleri yasaklanmıştır. Binaenaleyh bizim zırhlıda başka devletlerin bayrağını görenler o zırhlının bizim olmadığına hükmedecekleri gibi şapka, haç ve sair küfür alameti giyen ve takanların İslâmî kimlikten çıkıp kâfirler sınıfına iltihak etmiş olduklarına hükmederler.

Fukaha-i Kiram Hazerâtı, Mecusi kalensevesi giyen kimsenin küfrünü açıkladıkları halde Yahudi kalensevesinden bahsetmiyorlar. Bunları giyinmek küfrü gerektirmez mi diye sorulursa cevap olmak üzere deriz ki, şer'i şerif nazarında küfr, tek bir millet sayıldığı için, küfür alametleri arasında fark yoktur.

Binaenaleyh, gayri müslim unsurlardan hangisi olursa olsun, onların adeti olan şeyleri giyinmek, takınmak, kuşanmak, sahih kavle göre küfürdür. "Bizden başkasına benzeyen bizden değildir. Yahudi ve Hristiyanlara benzemeyiniz." Hadis-i şerifi gayri müslim milletlere mahsus olan şiar ve alamet arasında şer'an fark olmadığına delildir.

Şapka, zünnâr, haç gibi küfür alâmetinden sayılan şeyleri giyinmekle, şer'an yapılması emrolunan şeyleri, mesela namaz ve zekatı terk ve nehyedilen

şeyleri, mesela zinayı, hırsızlığı yapmak arasındaki fark nedir ki, evvelkiler küfür alameti ve tekzib emaresi sayıldığı halde ikinciler sayılmıyor diye bir soru ortaya çıkarsa cevap olarak deriz ki;

Vakıa ikinciler de evvelkiler gibi şer'an yasak iseler de, nefsî heves ve arzular, bunları yapmaya fitraten meyillidirler. Onun için şahevi kuvvetleri akıllarına galip gelen insanlar dinen yasak olan nefsanî arzuları yerine getirmekten uzak değildirler. İşte bunun için Peygamberimiz (S.A.V.) onları tekzib alâmeti saymamıştır.

Fakat küfür ehline ait olan adet ve alâmeti işlemek için böyle bir özür ve fitri bir meyil yoktur. Zira bu esasen nefsin arzu ve meyil ettiği arzulardan değildir. Şu halde bunu işlemeye sebep akîde bozukluğundan başka bir şey olmadığı için İslâm, şer'i yasakların bu kısmını küfür alameti ve inkâr belirtisi saymakla bunları işleyenin küfrüne hükmetmiştir.

Fukahâ-i kirâm hazeratı: "Bir meselede doksan dokuz ihtimal küfre ve bir ihtimal de küfür olmadığına olursa ikinci cihet, yani küfürde olmama ciheti tercih olunmak suretiyle fetva vermek gerekir. Zira küfür büyük cinayet olduğundan küfürde olmama cihetinde bir ihtimal varken tekfir cihetine gidilmesi uygun olmaz." diyorlar. Şu halde buna nazaran küfür alametlerini irtikab edenler nasıl tekfir olunabilir, diye sorulursa cevabda deriz ki; Fukahâ-i kirâm hazeratının bu sözleri meselede küfürde olmama ihtimali

bulunmasına göredir. Böyle bir ihtimal bulunmadığı takdirde, icmâ ile küfür üzere fetva verilmesi icab eder. Bununla beraber fukahânın bu sözleri gerçeğe değil, ihtiyada dayanarak söylenmiştir. Mesele iman ve küfre müteallik olduğundan gayet mühimdir. Onun için bir meselede küfre, doksan dokuzda değil, hatta bir ihtimal bile olsa aklı başında bir müslüman böyle tehlikeli bir şeye cüret etmemelidir. Zira o bir ihtimal aslında küfrü gerektirebilir. Müslüman için en muteber ve en kıymetli olan, iman ve İslâmî meselelerinde küfür şüphesi olabilecek şeylerden sakınmalarını din kardeşlerimize tavsiye eder ve "Dilediğinizi işleyiniz, Allah amelinizi görüyor." (Tevbe: 105) âyetinin yüce manasına müslüman kardeşlerimizin dikkatini çekerim. (Ey görüş sahipleri ibret alınız). Ve selam Cenab-ı Hakka tabi olanlara olsun. Her hal ve vakitte hamd, Alemlerin Rabbine ve salat-ü selam, Peygamberlerin efendisine ve onun âline ve ashabına olsun. Amin.

10 Zilhicce Sene 1342 (12 Temmuz sene 1340 1924)